

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פייט מלג
מכירה ה' י סמג
לאון קפ טוש"ע מ"מ ס'
רס ספ"ג:
זו ג ד מיי פייט מלג
מלה וזה ה' י סמג
עשין זד טור מ"מ סימן
קפ:
זו ה מיי שס ה' ט סמג
ס טוש"ע מ"מ ס'
ק ספ"ג:
זו ו מיי פייט מלג
מלה וזה ה' י סמג עשין
זד טוש"ע מ"מ סימן
קפ ס':

תוספות ר"ד (תמשיך)
זה לאחר באחריות ובא
י"ח דראובן וטרפה ממנו
היה שמעון מפנהו ועל
ראובן לא יוכל לחזור
שהיה שלא באחריות
לקח ממנו כן כשנכרה
לראובן עצמו יפצה לו:
א"ל רבא נהי דאחריות
עליה קבלי עליה
אחריות דנפשיה מי קביל
עלייהו פי' כל העוררים
עליו שלא מחמתו קבל
עליו אבל ערעור הבא
לו מחמתו לא קבל
עליו ומודה רבא בראובן
שירש שדה מיעקב ומכרה
לשמעון ואלא באחריות
וחזר ומכרה לראובן
באחריות ואחא ב"ח
דיעקב וקטרף לה מניה
דינא הוא דאזיל שמעון
ונפצי ליה מ"ט ב"ח
דיעקב בכ"ח דעלמא דמי:
אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון באחריות
והקפן עליו במלוה פי'
שלא נתן לו שמעון דמי
השהה אלא חבול לו
ש"ח ע"ליתן ומת ראובן
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
לה שמעון ופיסיה
בוזי דנא הוא דאמר
בני ראובן לשמעון אגן
מטלטלי שבדין אבון גבך
ומטלטלי בדין אבון גבך
לא משתעבדי אמר רבא
ואי פיקח הוא שמעון
מגבי ל' ניהילי והדר גבי
ל' ניהילי מדר"ג דא"ר
אבי"ח דיתומים שגבו
קרקע בחוב אביהם ב"ח
גובה אותה מהן פי' כיון
דהוה משעבד לאביון
כאלו זבנא מרמא אבל
השתא תיקון דמטלטלי
ירחמי משתעבדי לב"ח
ואע"ג דק"ל דהיכא דאית
ל' וזוי ללוה לא מצי
לסלקי לב"ח בקרקע
הבא שאני משום דא"ל
אמאי פטריוו נפשיכו
משלומי משום דלית לכו
קרקע אנא עבדינא מילתא
דהוה משעבד לאביון
דהתני לכו ותו דאמר
לכו האי ארעא משעבד
ליריכו ומשעבדא נמי
ליריכו מר"ג: אמר רבא
ראובן שמכר כל שדותיו
לשמעון וחזר שמעון ומכר
שדה אחת לוי ובא ב"ח
ראובן רצה מזה גובה
רצה מזה גובה ולי'
אלא דבין בינוית אבל
ובין ויבורית ועדיית לא

זקפו במלוה לא מצי אמרי בני ראובן לשמעון מדי דחצינן הך מעות
כאלו הן מונחין בידו במשכון תחת השדה אם יטרפוה ממנו ולי"כ אתי
שפיר דקנט באחריות דשלא באחריות אין חילוק בין זקפו ללא זקפו
ואפי' אם מ"ל דזקפו לאו דווקא ולא נקט זקפו אלא משום לומר
שנתקיים המכר דכל זמן ועל ועפיק
ואתא בעל חוב דראובן וקטרף ליה מיניה
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה "א"ל רבא
נהי דאחריות דעלמא קביל עליה אחריות
דנפשיה מי קביל עליה יומודה רבא בראובן
שירש שדה מיעקב ומכרה לשמעון שלא
באחריות ואחא שמעון ומכרה לראובן
באחריות ואחא בעל חוב דיעקב וקטרף ליה
מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה
חוב דעלמא דמי (א) אמר רמי בר חמא דראובן
שמכר שדה לשמעון באחריות וקטרף עליו
במלוה ומת ראובן ואחא בעל חוב דראובן
וקטרף לה משמעון ופיסיה בוזי דינא הוא
דאמר ליה בני ראובן אגן מטלטלי שבק
אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא
משתעבדי אמר רבא דאי פקח אידך מגבי
לה ניהילייהו ארעא והדר גבי לה מינייהו
כרב נחמן דאמר רב נחמן אמר (ב) רבה בר
אבוה דיתומים שגבו קרקע בחובת אביהן
בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן (ג) אמר רבה
דראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר
שמעון ומכר שדה אחת ללוי ואחא בעל
חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה
ולא אמרן אלא דובנה בינונית אבל זבנה
עדיית ויבורית מצי אמר ליה להכי טרחי
וביני ארעא דלא חייא לך ובינונית נמי לא
אמרן אלא דלא שבק בינונית דכוותה
אבל

מלוה אבל לא זקפו ליכא למיחש להם התפיסו כררי וליכא שבעה
והואיל וכן לא מצי יתמי למימר ליה ולא מידי. מ"ר. ויתמה והואיל ולא
זקפו ליכא למיחש לזררי א"כ למאן דמפרש טעמא דערין פרק שום
היתומים (דף כג.) דאין נוקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבי
אובלת בהן משום כררי משכחת לה דנוקקין כמו לראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות ולא זקפו עליו במלוה ומת ושלם שמעון המעות
ליתומים ואח"כ נמצאת שאינה שלו הרי עכשיו חוזר על היתומים
ונוקקין והואיל ולא חיישין לזררי ואמר לי רבי נהי דיתומים
גדולים לא הוה חיישין לזררי כה"ג דיתומים קטנים חיישין טפי:
ופייסיה בוזי. אמר רבי דרבותא הוא לא מציעא היכא דלא
פייסיה דאזינו יכול לעכב המעות אלא אפי' פייסיה
דקד"ה הרי פרע חוב שלהם וסילק בעל חוב זה מעליהן קא משמע
לן דאפי' אמרי ליה אגן מטלטלין כו': **אי פיקח אידך מגבי דהו**
ניהילייהו וכו'. מכאן יש להוכיח דאע"ג דאמר ל' לעיל דפרק הכותב
(דף פו.) דלינו דבעל חוב בוזי היכא דלית ליה זוי מ"מ אם הפסיד
הלוה בפק לא יתן לו זוי כגון הכא דמצי מגבי להו קרקע ואינו
עושה שלא כדיו: **לראובן שמכר ב"ה שדותיו לשמעון.** פי' דקונטרס
בשטר אחד דבשני שטרות לא אמרי' רבא מזה גובה רבא מזה גובה
משום דאזינו יכול לגבות מלוי אלא"כ לקח משמעון אותה שקנה באחרונה
מראובן דאי לקח אחת מאותן שלפני האחרונה לא גבי בעל חוב מלוי
דא"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו שקנה את שלי מראובן
ומעשה שקנה שמעון נסמלק שיעבודך ונשאר שיעבודך על הנותרות

ואחא בעל חוב דראובן. שהיה שטר קודם למכירה ראשונה שמכרה
לראובן לשמעון ואילו זא ומלאה ביד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש
אחר באחריות וזא בעל חוב דראובן וטרופה היה שמעון מפנהו ועל
לראובן לא יוכל לחזור שדה שרש שלל
באחריות לקחה הימנו כן כשמכרה
לראובן עצמו יפצה לו: נהי דאחריות
דעלמא. כל העוררים עליה שלל
מחמת ראובן קיבל עליה שמעון:
אחריות דנפשיה. ערעור הבא לו
מחמת עצמו: **דבעל חוב דעלמא דמי.**
המערער עליה שלל מחמת ראובן אלא
מחמת מי שמכר לו לראובן תחלה
וכשם שאם לקחה לראובן מלוי ומכרה
לשמעון שאינו אחיו שלל באחריות
וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות
וזא בעל חוב דלוי הקודם לשטר
מכירה ראשונה וטרופה מראובן כריך
שמעון לפנותו שהרי באחריות מכרה
והוא לקחה שלל באחריות אף כשירשה
לראובן מיעקב ומכרה ולא בעל חוב
דיעקב יפצה שמעון ולא אמרי' דראובן
כרעיה דאזיה הוה ואחריות דראובן
לא קיבל עליה שמעון: **והקפן עליו**
במלוה. שלא נתן לו שמעון דמי השדה
אלא כתב לו שטר חוב עליהם:
ופייסיה בוזי. צמעות דמי השדה
בשלי שטר באחריות מכרה לו:
מטלטלי שבדין אבון גבך. והיה בעל
חוב של אביו מסולק ממנו שאין לנו
קרקע והמעות לא היה לך ליתן
דמטלטלי דיתמי לא משמעדי לבעל
חוב ועתה גם אתה אין לך לחזור
עליו על האחריות לפי שאין לנו
קרקע מאביו: **מגבי להו ארעא.**
כשתצוהו היתומים יפרע להן קרקע

דמי המעות והדר גבי מנייהו בשביל דאזיהו ואלא מנו למימר
לא ירשנו קרקע זה מאביו אלא לקחנהו צמעות דאמר להו ע"י שעבוד
חוב אביהם בזה לכס והרי היא לכס כירושת קרקע שלקח אביהם
בחייו: **ז"ח.** של אביהם: חוזר וגובה אוסא מהם. כאלו נפלה
להם ממת דירשה: **על שדוסי.** בשטר אחד. דבשני שטרות אין
גובין מלוי אלא א"כ לקח משמעון אותה שלקח מראובן באחרונה
דמצי א"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו כשלקח את זו ואין
זו כשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני
חורין: **רבה מזה גובה רבא מזה גובה.** וכדמסיים ואזיל דזון בני
משמעון בינונית ששעבוד בעל חוב עליה ולא שבק בינונית משל
לראובן אלא שמעון הלך רצה לגבות משמעון עדיית גובה דאמר
ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראובן להשתעבד לחובי
וכל זמן שאמנא משל ראובן אלך כלום לא אטרית את לוי שנית
לי מקום לגבות רבא מלוי גובה כגון אם לא ימנא אלל שמעון משל
לראובן אלא ויבורית גובה בינונית מלוי דא"ל לקחת את שעבדי בינונית
שדיני מוטל עליה. ואע"ג דאלו לקחה לוי לבינונית או מראובן והניח
אללו ויבורית לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי כדמתן
[גיטין מה:] אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי' הן
ויבורית התם הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני תקון
העולם כל זמן שיש אלל בעל חובו כדי חובו לא יטרוף לקוחות
אלל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכת טירפא הוא זא:

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן ויבורית משום תקנה
לוקח ראובן אלא בהך תקנתא לא ינחא לי כדרכא דב"ק דב"ק (דף טז.) הלך מצי לפרש בשני שטרות וציומר. מ"ר. ולי נראה כפירוש הקונטרס
דדוקא בשטר א' אלל בשני שטרות ולקח שמעון ויבורית באחרונה ולי לקח משמעון אותה שלפני האחרונה אינו יכול לגבות מלוי דא"ל להכי טרחי
חובי ארעא דלא חויא למיקם קמך דודאי אם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא ויבורית היה מגבה לו וכן אם לקח שמעון עדיית
באחרונה ולקח לוי אותה עדיית אינו יכול לגבות מלוי אותה עדיית מהאי טעמא דלהכי טרחי חובי ארעא דלא חויא לך דודאי אם היו
כולם ביד שמעון הבינונית והיבורית שלקח לפני האחרונה שהיא עדיית היה מגבה לו והיה הרשות בידו כדמפרש טעמא דב"ק (סג) וכן
אם זון לוי בינונית ושבק בינונית יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות ממנו אע"פ שלקח שמעון בשני שטרות ומיהו יתכן להיות רבא מזה גובה
רבא מזה גובה אפי' בשני שטרות ואע"פ שלקח לוי משמעון אותה שלפני האחרונה צענין שהאחרונה עדיית והראשונה שלקח לוי בינונית
ולא שבק בינונית דכוותה ולא מצי למימר השתא טרחי חובי ארעא דלא חויא לך: **רצה מזה גובה רצה מזה גובה.** ואע"ג
דאמרין אין נפרעים מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפי' הן ויבורית הכא שאני דליכא בני חורין כלל וכולהו
משועבדים וינהו שהרי זה ה"ב"ח זא מכת ראובן:

(א) פסחים לא... (ב) שם לקמן
ק"י ז"ב קה"א... (ג) א"ר ח"ט
ע"ש.

מוסף רש"י

ראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות. שמה
יעלנה בעל חוב דראובן
משמעון בשביל חוב
ששיעבדה לו ראובן, שישלם
לו ראובן זה עתה
לשמעון, ולא היו לו נכסים
עוד על דבר אחריות זה
(פסחים לא...), ודקפן עליו
במלוה. שלא היו מעות
לשמעון שפקס על שם זו
ומכר לראובן שטר עליהן
ועשד נכסיו לו עליהן
(סו'.) ומת ראובן.
ומכר, וזא בעל חוב
הטרופה משמעון ועדין לא
נתן שמעון המעות לראובן
ולא ליתומים ופיסיה
שמעון לבעל חוב דראובן
באותן המעות (סו'.) דינא
הוא דעלמא דמי ליה בני
ראובן. אע"ג דאזיהו
קביל עליה אחריות מכרה
זו אפילו הכי יטוין עליהן
לראובן לנא על שמעון
ולמר אבון גבך. לא היית
שבק אבון גבך. לא היית
חייב עליו אלא מעות ולא
היה לך ליתן לבעל חוב
ולא לעכבן בשביל אחריות
מכירתך. דמטלטלי דיתמי
לא שעבדו לבעל חוב
דקרקע על יתומים לא
דלמריין בעל חוב גובה
אותה בחובת אביו, משום
דמסיים תל שיעבדא
עליהן, אבל על מעות שלל
היו צעין לו חיל בשעבד
ממיה עליהן וכשהן צעין
אין כאלו, ובעל חוב
המעות דיימי יתומים לא
הלוה זה כלום (סו'.) אמר
רבא אי פיקח אידך. זה
שמעון יעשו ואמר להם
אין לו מעות לפרוע להם
אלא קרקע יש לו ונתנם
להם בחיובתם וחזר וגובה
אותם מהם בשביל אחריות
מכירה שקבל אביו עליו,
השתא כי אגבי להו הא
ארעא אינאלי מילתא דלא
מטלטלי הוא דשעבד עליה
אלא קרקע (סו'.) יתומים.
בני מלוה, שבק קרקע.
מן הלוה, בעל חוב. של
אביו שנתמיי לו אביו
שמות, חזר וגובה אותה
מחן (רש"י ב"ב קה"ה.)
רצה מזה גובה רצה
מזה גובה. רבא מלוי
גובה אותה שיהי' דלמאי
ליה שיעבדי שקלח, רבא
משמעון גובה מבורית
דא"ל את בעל דביח דדי
לאן דשקלת טולה נכסי
דראובן (ב"ב ח.) ולא
אמרן. דגובה מלוי, אלא
דזון לוי בינונית (סו').

תוספות ר"ד

אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון שלל
באחריות וחזר שמעון
ומכרה לראובן באחריות
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
ל' מניה דינא הוא דאמר
שמעון ומפצי לראובן
פי' אתא ב"ח דראובן
שהיה שטרו קודם למכירה
ראשונה שמכר ראובן
לשמעון ואזיל בא ומצאה
ביד שמעון ה"ג דהוה
טרף ליה אמר רב"ח
דינא דאזיל שמעון ומפצי
לי שאילו מכרה שמעון